

Krejčová, Elena

O problematice překladu evropských právních textů

Opera Slavica. 2016, vol. 26, iss. 2, pp. 77-78

ISSN 1211-7676 (print); ISSN 2336-4459 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/135567>

Access Date: 19. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

doplňkových metod a postupů směřujících k prevenci vzniku interference při výuce jednotlivých slovanských jazyků. Publikace vrací čtenáře i k úvahám, že každý by se měl učit jak z vlastních, tak i z cizích chyb a že tento proces doprovází překladatele při jejich činnosti po celý život. Výzkum v této monografii prezentuje pohled na různé aspekty jazykovědné analýzy, ale nepochybně má potenciál oslovit i běžného čtenáře nefilologa, který se tak může seznámit s „oříšky“ překladatelské tvůrčí činnosti – od získávání dovedností a návyků při práci se slovníky, příručkami, ale vůbec při selekci pestrého množství nejrůznějších informací, přes nabývání praktických dovedností potřebných jak pro překládání samotné, tak i pro revidování vlastního textu, až po ovládnutí techniky překladu různých žánrů.

Na závěr musíme s autorkou souhlasit v tom, že žádná učebnice věnující se specializovanému překladu nebo teorii překladu ani žádný seriózní výzkum v oblasti translologie nemůžou obsáhnout kompletní výčet všech problematičtých jevů, které překladateli můžou znepríjemnit život při překládání z i do jeho mateřského jazyka, a to zvláště při překladech mezi příbuznými jazyky. Smyslem prezentování a analýzy takových jevů je chránit překladatele před pocitem dokonalosti, před překladatelskou rutinou a inertností a přimět ho ke zvýšené pozornosti a ostražitosti právě v případech, kdy překladatel pracuje s geneticky blízkými jazyky.

Elena Krejčová

O problematice překladu evropských právních textů

ГЕНЕВ-ПУХАЛЕВА, И.: *Терминологията на Европейския съюз в съпоставителен аспект (върху материал от правото на околната среда на български, гръцки, полски и английски език)*. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2015, 229 s.

Monografie *Терминологията на Европейския съюз в съпоставителен аспект (върху материал от правото на околната среда на български, гръцки, полски и английски език)*, vydaná bulharsky v univerzitním nakladatelství Slezské univerzity v Katovicích, představuje výzkum současného stavu terminologie, která se používá v legislativě Evropské unie, konkrétně v tematické oblasti ekologie, a to ve čtyřech jazykových mutacích – v bulharštině, řečtině, polštině a v angličtině. Autorka Iliana Genew-Puchalewa pohlíží na jazykový materiál prizmatem tzv. specializovaných jazyků (subjazyků nebo jazykových subsystémů příslušných národních jazyků) a s předpokladem, že každý z nich disponuje svým zvláštním, specializovaným lexikonem, který je založen na lexikálním fondu národního jazyka, ale není s ním totožný. Terminologie legislativních dokumentů obsahuje speciální jazykové jednotky,

kteře se buď vyskytují pouze v právnických textech, nebo jsou v textech tohoto typu s mnohem větší frekvencí ve srovnání s jinými texty. A právě tato terminologie je předmětem vědeckého zájmu autorky. Její analýza textů evropského práva působí velmi komplexním dojmem, jelikož se autorka snaží syntetizovat poznatky z různých oblastí – jak z lingvistické, tak třeba i z čistě právníké. Pozoruhodný je i sledovaný extralingvistický kontext výzkumu, zvláště pak procesy harmonizace evropského práva nebo mnohojazyčnosti Evropské unie. Interdisciplinarita monografie v sobě zahrnuje i úvahy o translatoologii, o překladu jakožto procesu přenosu významu určitých segmentů z jednoho jazyka do jiného. Autorka analyzuje překlad/přenos samotných terminologických jednotek na systémové lexikální úrovni (jsou to lexikální jednotky ve tvaru slov nebo slovních spojení) a v takovém případě vnímá překlad jako tvorbu termínů (výpůjčky nebo kalkování). Další aspekt se týká přenosu specializovaného textu, na který se pohlíží jako na makrojednotku, a v takovém případě pak hovoří o překladu jako o složité intelektuální operaci, ve které je nutno vyřešit spoustu terminologických úkolů. Třetí pohled se týká charakteristiky primárnosti/sekundárnosti terminologických systémů, což přímo souvisí s překladem.

Na bázi syntetizovaných teoretických podkladů (o tom, že se právo a zákonodárství Evropské unie formuluje ve specializovaném jazyce; o tom, že specializovaný jazyk evropské legislativy je jazykem právním; že termín jakožto jádro každého specializovaného jazyka představuje jazykovou jednotku definovanou specifickým textem a kontextem a je prvkem tohoto specializovaného jazyka, je pojmem specializovaným a charakterizuje se omezeným (profesním) výskytem, systémostí, konvenčností atd.) autorka vyčleňuje několik tzv. konceptů z oblasti životního prostředí – člověk, zvíře, rostlina, voda, vzduch, půda/země a vliv (na životní prostředí) a ve své práci věnuje pozornost právě jim. Legislativa ohledně životního prostředí v EU je velmi aktuální a interdisciplinární oblast a terminologie, která se používá v právních textech z této oblasti, nám v podstatě dává velmi detailní a přesnou představu o stavu a vývojových tendencích jazyka a terminologie v evropské legislativě jako celku. Iliana Genew-Puchalewa hledá sémantickou motivovanost jednotlivých termínů ve všech čtyřech zkoumaných jazycích, věnuje se ale také i jejich formální stránce a překladové ekvivalentnosti.

Můžeme zobecnit, že středobodem jejího badatelského zájmu je řada intenzivních konvergentních procesů, které vedou k evropské mezijazykové unifikaci a identičnosti podle sémaziologických příznaků, která je důsledkem ne vzájemného pronikání a kontaktů mezi jazyky, ale především unifikovaného vlivu angličtiny v roli *lingua franca* na každý z nich. V tomto smyslu autorka dokonce hovoří o existenci společného korpusu významů a není daleko od představy pohlížet na evropské jazykové prostranství v oblasti práva jako na specifický jazykový svaz.

Elena Krejčová